

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

bakalářská práce: Vendula Parezová: Adam a Eva – ve dvou se to lépe (s)táhne. Párová nahota jako téma ve výtvarném umění.

vedoucí práce: doc. ak. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

V úvodu práce autorka definuje pojem nahoty. V definici se opírá o Lenku Klodovou, umělkyni, která se tímto tématem dlouhodobě (a prakticky) ve své práci zabývá. Hned zkraje však paralelně s definicí vede úvahy o determinantách jejího vnímání. Autorka tak nepřímo poukazuje k tomu, že nahota sama je prostým stavem, to, co jí však dává skutečný obsah, je právě její vnímání. Navazuje rozdělením pohledu na nahé tělo – na vlastní a cizí, přičemž obě kategorie mají přirozeně jiné, především emocionální konotace. Z jiného úhlu pohledu můžeme uvažovat o nahotě mateřské, partnerské, lékařské (v souvislosti s lékařskou prohlídkou), a konečně v podobě uměleckého díla. Následuje rámcový, chronologický přehled vývoje zobrazení nahoty ve výtvarném umění: venuše z období mladšího paleolitu, antický kúros a koré. Širší prostor věnuje autorka renesanci a v jejím rámci pak oprávněně benátské škole se smyslem pro krajinu i nahé tělo, dokládané na příkladu Giorgioneho (str. 16). V jeho díle je lidské tělo jakýmsi ekvivalentem přírody, její součástí a v ideálním filozofickém smyslu jejím symbolem. Člověk žije s přírodou v harmonické jednotě. Snad by bylo bývalo možné zmínit i Giorgioneho žáka a následovníka, Tiziana. Avizovanou chronologii pak trochu nabourává Botticelliho *Zrození Venuše*... Za velmi dobrý příklad v kontextu práce považuji autorkou vybrané Goyovy obrazy *Nahé a Oblečené Maji*. Manetovu *Snídani v trávě* a Courbetův *Původ světa* autorka přirozeně nemohla vynechat. Pokud jde o „moderní umění“ (cit. autorky, str. 22) představuje poněkud zvláštní triumvirát: Lenku Klodovou, Františka Drtikola, Jana Saudka. K podtitulu práce, tj. k párové nahotě, se dostává v kapitole 2. 2. (str. 25). Znovu se vracíme do pozdní renesance, k tématu Adama a Evy. Zde však autorka na avizovanou chronologii částečně rezignovala, když se po Michelangelovi přesouváme k antickým vázám z 5. století př. n. l. a pak se znovu vracíme k renesančnímu mistrovi. Přehled končí prací Jeffa Koonse. Možná je zde posun od 17. století a mimo řádky zmíněného 19. století ke konci 80. let století 20. (Jeff Koons) příliš rychlý. Zmíněnou paralelu Jeffa a Cicciliny jako Adama a Evy stálo za to rozvinout. Nabízí se také například *Paradise* nebo *Zrození Venuše* Davida La Chapelle. Zajímavý, bohužel nevyužitý potenciál vidím v podkapitolách symbolických významů: *Vlasy jako symbol* či *Chlupy jako módní trend* (Alena Kupčíková), *První oděv*. Načatá linka se však ztrácí. Škoda! Namísto toho přichází kapitoly *Pornografie*, *Dekadence* (s ukázkami Ondřej Brody, Richard Štipl) a práci posouvají jiným směrem.

Didaktickou část uvozuje opakovaná úvaha o kontroverznosti tématu. Autorka dobře vnímá souvislost tématu se skutečnostmi jako je intimita, hygiena, ale také psychologie. S ohledem na obtížnost tématu a na věk žáků volí v úvodu řešení tématu pomocí metafory (*Kdo jsem já*). Pracuje tedy s oděvem. Ten plní funkci ochrannou (teplo), sociální, estetickou, ale také genderovou a v podtextu sexuální. Ve vazbě na výtvarnou kulturu představuje oděvní tvorbu Milana Knížáka. Ve druhé úloze (*Co se skrývá uvnitř?*) vede žáky k fabulaci nad druhotně zakrytým tělem s odkazem na tvorbu Christa. Za nejpopovednější považují třetí úlohu (*Před hranicí/za hranicí*). Vědomí souvislosti nahoty a prostředí, v němž je představena, tvoří potenciál nejen pro debatu, úvahy a realizaci výtvarné etudy, ale také – a to především – pro vědomí toho, co determinuje náš úsudek o nahotě a jejím morálním hodnocení. Nahé tělo ve vaně totiž vnímáme jinak nežli totéž tělo uprostřed náměstí plného lidí. Výběr umělců z dějin výtvarné kultury (Edgar Degas a Veronika Bromová) je velmi trefný a ilustrativní.

V úvodu praktické části se dotkneme pojmů gender a feminismus. Uvádějí nás do základního paradigmatu praktických výstupů – práce s dvojicí, mužským a ženským protipólem (Courbet – Orlan) – cyklus *Muž a Žena*. Malířské řešení je poněkud formální. Soubor maleb představuje detaily jednotlivých pohlaví a posléze jejich spojení. Autorka přiřazuje muži i ženě specifickou barevnost, která se v obrazech spojení vzájemně prolne. Soubor *Ideál* se odkazuje k papírovým oblékacím panenkám. Do tohoto schématu však vnáší lascivní výraz, jakousi zvrácenou erotiku. Plnoštíhlá modelka s vyměnitelnými oděvy, které evokují erotické modely, vzbuzuje ambivalentní pocity a představuje karikaturu erotických idolů – ideálu. Zakrytá hlava vzbuzuje dojem chráněné identity stejně jako absurdní erotickou dekoraci na úrovni laciných paruk. U posledního cyklu *Muž jako sex symbol* se mi jeví nejzajímavější navržené doplnění trojice mužského aktu o akt ženský ve zmíněné instalaci, tedy tak, aby kresba byla divákovi více méně (přimlouval

bych se za více) skryta a vrátila tak zachycenému obsahu jeho intimitu. Formálně jsou výstupy hodně konzervativní. Slušela by jim větší odvaha, která by reagovala na odvahu v zobrazovaném.

Téma nahoty může být považováno ve výukovém procesu za kontroverzní či nevhodné. Takové hodnocení by však bylo prvoplánové. Téma není a priori nevhodné, ale je značně obtížné. Jeho zpracování vyžaduje dostatek učitelské zkušenosti, erudice, citu i odvahy. S ohledem na věk uplatňuje autorka zmíněná kritéria při řešení práce logicky v opačném sledu. Formulace jsou tak místy poněkud neobratné, teze mají proklamativní charakter, tvrzení se občas opakují... To vše však autorka vyvažuje zaujetím a otevřeností.

Práci doporučuji k obhájení.

V Praze dne 17. 8. 2017

doc. ak. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.